

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Закарпатський лісотехнічний фаховий коледж
Національного лісотехнічного університету України»

Циклова комісія **суспільно-гуманітарних дисциплін**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Закарпатського
лісотехнічного фахового коледжу

Михайло ЛИПЧЕЙ

« ___ » _____ 2023

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Культурологія

Галузь знань 10 Природничі науки

Спеціальність 101 Екологія

Освітньо-професійна програма Екологія та охорона навколишнього середовища

Освітньо – професійний ступінь **фаховий молодший бакалавр**

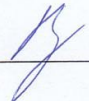
м. Хуст – 2023

Програма навчальної дисципліни «Культурологія» для студентів освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр спеціальності 101 Екологія, освітньо-професійна програма Екологія та охорона навколишнього середовища

Розробник: Наталія ШМАНЬО – викладач філологічних дисциплін

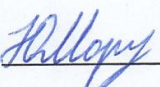
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні циклової комісії суспільно-гуманітарних дисциплін

Протокол від «28» 08 2023 № 1

Голова циклової комісії Віктор ШЕФФЕР
«28» 08 2023

Схвалено методичною радою Закарпатського лісотехнічного фахового коледжу

Протокол від «30» 08 2023 р. № 1

Голова методради Юрій МОРОЗ

«31» 08 2023 р.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни **КУЛЬТУРОЛОГІЯ** є ознайомити студентів з фундаментальними досягненнями світової вітчизняної культури, розкрити єдність і різноманітність культур світу, показати значущість в життєдіяльності людини й соціальних груп, її роль у творчості та вдосконаленні особистості, гуманізації суспільних відносин.

1.2 Основними завданнями вивчення дисципліни **КУЛЬТУРОЛОГІЯ** є опанування комплексу знань про зміст і структуру культурології як науки. Ознайомлення з новими підходами в оцінці особливостей розвитку культури людського суспільства, нових аспектів і тенденцій її вивчення.

Вироблення вміння визначити оптимальні шляхи і засоби розвитку культури, ефективно впливати на цей розвиток.

Привернення уваги до оціночної та інформаційної функцій знання історії культури.

1.3 Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освітньо кваліфікаційного ступеня повинні:

знати:

- основні терміни та поняття культурології на рівні відтворення, тлумачення для розширення інтелектуального рівня;
- закономірності культурного процесу, культури як специфічного та унікального феномену людства;
- основні етапи розвитку світової культури;
- основні етапи розвитку української культури;
- тенденції розвитку і взаємозв'язків світової та української культури на сучасному етапі.

вміти:

- визначити основні етапи розвитку світової та української культури; правильно оцінити сучасний стан культури й культурного розвитку, бачити і розуміти постійні зміни в різноманітних сферах соціокультурного процесу; диференціювати системні зв'язки всіх складових культури, всього мистецького процесу;

- визначити проблеми розвитку культури українського народу в контексті світової культури, а також аналізувати культури народів в їхньому взаємозв'язку;
- реалізувати одержані знання з культурології для формування особистості в умовах розмаїття культур.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години /3,0 кредитів ECTS

2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Всього	у тому числі			всього	у тому числі		
		Л	ПР	СР		лекції	семінарські	СР
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1.								
Змістовний модуль 1. Теоретичні та історичні аспекти культури.								
Тема 1.1. Культурологія. Культура як об'єкт дослідження культурології	2	2						
Тема 1.2. Культура і цивілізація. Концепції культурогенезу.	4	2		2				
Тема 1.3. Культура первісного суспільства	2			2				
Всього	8	4		4				
Змістовний модуль 2. Основні етапи розвитку світової культури								
Тема 1.4. Архаїчна культура	4	2	2					
Тема 1.5. Культура стародавнього Сходу.	6	2	2	2				
Тема 1.6. Культура Античності	6	2	2	2				
Тема 1.7. Культура Середньовіччя	4	2		2				
Тема 1.8. Культура Візантії.	4	2	2					
Тема 1.9. Культура Відродження	4	2		2				
Тема 1.10. Культура Нового часу, Просвітництва.	6	4		2				
Тема 1.11. Європейська культура XIX-XX ст.	4	2	2					
Всього	38	18	10	10				
Модуль 2								
Змістовний модуль 3. Основні етапи розвитку української культури України								
Тема 2.1. Культура східних слов'ян	4	2		2				
Тема 2.2. Культура Київської Русі	6	2	2	2				
Тема 2.3. Християнство в історії культури	2	2						

Тема 2.4. Українська культура XIV- першої половини XVII ст.	4	2		2				
Тема 2.5. Козацтво та його значення в культурному поступі українського народу.	4		2	2				
Тема 2.6. Українська культура другої половини XVII-XVIII ст.	4	2		2				
Тема 2.7. Доба культурно-національного відродження XIX-початку XX ст.	6	2	2	2				
Всього	32	14	6	12				
Змістовий модуль 4 . Сучасність і майбутнє культури								
Тема2.8.Специфіка та глобалізаційні тенденції сучасного етапу розвитку культури	4	2		2				
Тема 2.9 Проблема сприйняття та розуміння сучасного авангарду.	4	2	2					
Тема 2.10 Становлення нових форм мистецтва	2			2				
Тема 2.11. Національна культура в сучасній Україні.	4	2	2					
Всього	14	6	4	4				
Всього разом:	90	40	20	30				

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти культури.

Тема 1.1 Культурологія. Культура як об'єкт дослідження культурології
Суть і сутність культури. Функції культури. Походження і головні етапи розвитку культури. Виникнення мистецтва.

Тема 1.2. Культура і цивілізація. Концепції культурогенезу.
Культурогенез як процес відокремлення людини з природнього простору. Провідні концепції культурогенезу. Культурно-історичний процес, його основні етапи та властивості.

Тема 1.3. Культура первісного суспільства.
Загальна характеристика культури первісного суспільства та її періодизація. Культура:
а) ранньородової общини мисливців, збирачів, рибалок; б) пізньородової общини землеробів-скотарів.

Змістовий модуль 2. Основні етапи розвитку світової культур

Тема 1.4. Архаїчна культура

Первісна (архаїчна) культура та її основні риси. Проблема праісторії та витоків української культури. Феномен античної культури та її характерні риси. Вплив античності на становлення української культури.

Стародавні цивілізації 4-3 тисячоліття до н.е. на територіях Азії. Шумеро-Вавилонська культура та її особливості. Культура Стародавнього Єгипту. Індійська культура. Культура Хараппи та культура «Рігведи». Культура Стародавнього Китаю.

Тема 1.5. Культура Античності.

Етапи розвитку давньогрецької культури. Доісторична Греція і класична Еллада. Зародження науки в Греції. Давньогрецька архітектура і пластичне мистецтво. Виникнення театру. Драматургія. Комедія і трагедія. Культура Стародавнього Риму. Періодизація культури. Система виховання і освіти. Мистецтво.

Тема 1.6. Культура Середньовіччя.

Поняття про «середнівіки». Християнство і культурний процес. Діячі культури Середньовіччя. Розвиток освіти. Середньовічні університети. Розвиток науки. Романська література. Романський стиль та готика. Середньовічна ікона. Середньовічна культура Візантії як своєрідний синтез культурних традицій греко-римського світу, християнства і елліністичного Сходу.

Тема 1.7. Культура Візантії.

Утворення Великої імперії. Особливості візантійської культури. Народження нової ідеології: від язичества до християнства. Реформи Ісаврів. Іконоборство. Влада належить феодальній аристократії. Конфлікти між Заходом і Сходом.

Тема 1.8. Культура епохи Відродження.

Поняття Відродження. Народження гуманізму. Пошуки ідеалу соціальної справедливості й свободи. Ренесансне мистецтво. Італійський живопис та скульптура. Титани італійського Відродження: Леонардо да Вінчі, Рафаель, Мікеланджело, Ботічеллі. Утопічний соціалізм Томаса Мора, Томазо Кампанелли. Наукові відкриття епохи. Гуманізм і Реформація.

Тема 1.9. Культура Нового часу і Просвітництва.

Поняття Реформації. Діячі Реформації - Гус і Мартин Лютер. Культура бароко: скульптура, архітектура, рококо, класицизм. Творчість італійського скульптора Л. Берніні. Живопис Д.Веласкеса, А. Дюрера, М. Караваджо, П. Рубенса.

Тема 1.10. Європейська культура XIX-XX століття.

Промисловий переворот і урбанізація. Романтизм: причини появи та особливості у художній культурі. Модернізм як доба у культурі. Стиль модерн – поєднання традицій східного і західного європейського мистецтва.

Авангардистський живопис. Нові виражальні засоби в музиці.

Модуль 2

Змістовий модуль 3. Основні етапи розвитку культури України

Тема 2.1. Культура східних слов'ян.

Культура трипільців, скіфів, сарматів, антів.

Тема 2.2. Культура Київської Русі.

Образотворче мистецтво. Музичне мистецтво Київської Русі. Театральне мистецтво.

Тема 2.3. Християнство в історії культури.

Соціально-історичні передумови та ідейні джерела виникнення християнства. Біблія і апокрифи. Еволюція християнства. Формування його віровчення, культу та церковної організації. Християнський символ віри. Історія церковних розколів у світовому християнстві та складання його основних напрямів. Несторіанство. Перший розкол у християнстві. Давні східні, монофізитські (нехалкідонські) церкви. Вірменська апостольська церква в Україні. Течії раннього протестантизму. Конфесії пізнього протестантизму. Неопротестантизм як неохристиянство. Протестантизм в Україні. Історичні передумови запровадження християнства на Русі.

Тема 2.4. Українська культура XIV- XVII століття.

Вплив культури Київської Русі на життя Литовського князівства. Характерні особливості архітектури XIV ст. Братства і розвиток культури XIV- XVII ст. Внесок Києво-Могилянської академії у розвиток освіти України. Шкільний театр. Особливості архітектури козацької доби. Народні думи та пісні. Перші шкільні підручники

Тема 2.5. Козацтво та його значення в культурному поступі українського народу.

Перші отамани і перший кошовий та засновник Січі Дмитро Байда-Вишневецький. Запорозька Січ. Життя на Україні за козацьких часів .

Тема 2.6. Українська культура XVII-XVIII ст.

Умови розвитку української культури др. половини XVII- XVIII ст. Феофан Прокопович- видатний діяч Просвітництва. Театральне мистецтво. Нові тенденції розвитку образотворчого мистецтва. «Просвіта» та її роль у культурному процесі: недільні школи; клубні заклади та бібліотеки України «Театр корифеїв».

Тема 2.7. Українське національно-культурне відродження кінця XIX ст.- початку XX ст.

Освіта, вища школа, література, театр, музика, преса. книгодрукування в період національно-демократичної революції. Культура України в роки війни. Культура повоєнного часу.

Змістовий модуль 4. Сучасність і майбутнє культури

Тема 2.8 Специфіка та глобалізаційні тенденції сучасного етапу розвитку культури
Загальна специфіка нового культурного етапу. Глобалізаційні процеси в сучасній культурі.

Тема 2.9. Проблема сприйняття та розуміння сучасного авангарду.

Новий зміст у традиційній мистецькій формі: (фовізм, кубізм, експресіонізм, супрематизм).

Тема 2.10. Становлення нових форм мистецтва.

Становлення нових форм мистецтва: футуризм, сюрреалізм, дадаїзм.

Тема 2.11. Національна культура в сучасній Україні

Розвиток культури в Україні на сучасному етапі. Розвиток освіти на сучасному етапі.

4. Методи контролю

Контроль знань проводиться постійно і поділяється на три види: вхідний, поточний, підсумковий.

Вхідний – проводиться у формі усного опитування на початку вивчення дисципліни для стимулювання здобувачів освіти та перевірки якості опанованого матеріалу на знання основних понять попередньо вивчених дисциплін.

Поточний контроль знань здобувачів освіти з дисципліни «Оцінка впливу на довкілля» здійснюється в ході всіх видів занять за формою, яку обирає викладач. Результати поточного контролю відображаються в журналі обліку навчальних занять.

Перевірка опанування навчального матеріалу здійснюється такими методами: усне експрес-опитування на початку заняття, письмові контрольні роботи, виконання завдань самостійної роботи, модульна контрольна робота та підсумковий диференційований залік.

Підсумковий контроль спрямований на визначення рівня опанування здобувачами освіти всього матеріалу дисципліни. Він проводиться у формі диференційованого заліку за кредитно-модульною системою оцінювання знань.

Диференційований залік письмовий. Оцінювання знань здійснюється за 100 – бальною шкалою. Підсумкова оцінка виводиться на основі суми балів, отриманих студентами протягом семестру за всі види робіт згідно «Положення про кредитно-модульну систему організації освітнього процесу у ВСП «ЗЛФК НЛТУ України».

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	Задовільно
60-63	E	
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Робоча навчальна програма.
3. Навчальні посібники, підручники, навчально-методичні видання.
4. Конспекти лекцій.
5. Нормативні документи.
6. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи.
7. Завдання:
 - поточного контролю знань студентів;
 - модульної контрольної роботи;
 - завдання для заліку.

6. Рекомендована література

Базова

1. Козира Є.В. Культурологія: навчальний посібник / Є.В. Козира. — К. : ВСВ «Медицина», 2017. — 352 с.
2. Конверський А.Є. та інші. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів/ кол. авторів; за ред. А.Є.Конверського. – Харків: Фоліо, 2013 – 863 с.
3. Коневич О.В. Культурологія : навчальний посібник / О.В. Коневич, І.Я. Юркевич. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. – 88 с.
4. Культурологія: хрестоматія: навч.посіб. для самот. роботи та сем. занять / уклад.: К.В. Кислюк, Г.Д. Панков. – Київ.: Кондор-Видавництво, 2017. – 176 с.
5. Музальов О.В. Культурологія: навчальний посібник для учнів, студентів і викладачів/ О.О. Музальов. - Львів.: 2012. – 185с.
6. Рой Є. Культурологія: історія зарубіжної культури / Є. Рой. – К.: Логос, 2015. – 386 с.
7. Матвеева Л.Л. Культурологія: Курс лекцій:Навч . посібник.-К.: Либідь, 2005.- 512с.

Допоміжна

1. Бокань В. А. Історія культури України: Навч. посіб. / В. А. Бокань, Л. І. Польовий. – К.: МАУП, 2001.
2. Закович М.М. Українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. / М. М. Закович, І. А. Зюков, О. М. Семашко. – К.: Знання, 2000. – 214 с.
3. Законодавство України про культуру. К. :Парламентське вид-во, 2006. – 168 с.
5. Культурологія: теорія та історія культури / За ред. І. І. Тюрменко. — К.,2005. – 285 с.
6. Левчук Л. Т. Історія світової культури / Л. Т. Левчук. – К.: Либідь, 2000. – 212 с.
7. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник. Вид.2-ге. / За ред. А. Яртия , В. Мельника. – Львів: Світ, 2005. – 317 с.
9. Уманцев В. С. Мистецтво давньої України. Історичний нарис / В. С. Уманцев. – К.: Либідь, 2002.
10. Хоменко В.Я. Українська і світова культура: Підручник / В.Я. Хоменко. — К.: Україна, 2002. — 333 с.

11. Шейко В.М. Історія української художньої культури: Підручник для студ. Вищих навч. закладів мистецтва і культури / В.М. Шейко, Л.Г. Тишевська; Харківська держ. Академія культури. — Х.: ХДАК; Регіон-інформ, 2003.- 180 с.

Інформаційні ресурси

1. Електронний фонд Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського:

www.nbuv.gov.ua/eb/ep.htm

2. Електронний каталог Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського:

irbs-nbuv.gov.ua.

3. <http://www.ukrcenter.com/Література/Крижевич-Юля/72478-1/Презентація-на-тему-Огляд-навчальної-програми-та-підручника-з-культурології>